

פרשת מצורע עוסקת בטהרת המצורע לאחר שנרפא מצרעתו.

בתהליך טהרתו מחויב המצורע להביא שתי ציפורים, עץ ארז, שני תולעת ואזוב. רש"י באר (ויקרא יד, ד):

"לפי שהנגעים באין על לשון הרע, שהוא מעשה פטפוטי דברים, לפיכך הוזקקו לטהרתו צפרים, שמפטפטין תמיד בצפצוף קול. ועץ ארז - לפי שהנגעים באין על גסות הרוח. ושני תולעת ואזוב - מה תקנתו ויתרפא, ישפיל עצמו מגאותו, כתולעת וכאזוב".

צריך לומר שיש קשר בין הפטפוט המיותר והפוגע באחר, לגאוה. וכך מבואר בפסוק בתהילים (פרק קא פסוק ה): "מְלִשְׁוֵי בִּטְרָר רֵעֵהוּ אוֹתוֹ אֲצַמִּית גְּבַה־עֵינַיִם וְרָחַב לִבִּי אֹתוֹ לֹא אוֹכֵל". דיבור לשון הרע הוא עבירה הנובעת ממידת הגאווה והתיקון צריך להיות משולב כנגד מעשה העבירה ושורשה, הדיבור והגאוה, משום כך הוא כולל את הציפורים (כנגד הדיבור) וגם את עץ הארז, שני התולעת והאזוב (כנגד הגאוה).

בהמשך, אחר שבעה ימים, המיטהר צריך להביא קרבנות (שם פסוק י):

"וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יִקַּח שְׁנֵי-כִבְשִׁים תְּמִימִם וְכִבְשָׁה אַחַת בַּת-שָׁנָה תְּמִימָה"

מהם מקריב אשם חטאת ועולה. אך אם דל הוא הקלה עליו התורה (שם פסוק כא - כב):

"וְאִם-דָּל הוּא וְאִין יְדוֹ מִשְׁגֶּתְוֹ לְקַח כֶּבֶשׂ אֶחָד אֲשֶׁם לְתִנוּפָה לְכַפֵּר עָלָיו... וּשְׁתֵּי תְרִים אֹזֶיבִים בְּנֵי יוֹנָה אֲשֶׁר תִּשְׂיֵג יְדוֹ וְהָיָה אֶחָד חֲטָאת וְהָאֶחָד עֹלָה".

הרב מרדכי אליהו זצ"ל עומד על כך שבדרך כלל הקלה התורה על הדל וקבעה שאינו צריך להביא קרבן מן הבהמה אלא ציפורים בלבד, כמו ביולדת (שם י"ב ח') או בחוטא (שם ה' ז'). ואילו המצורע חייב להביא כבש לאשם ועוד שתי ציפורים.

ההסבר לכך הוא על פי מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (פסחים קיג, ב): "שלשה הקדוש ברוך הוא שונאם - דל גאה וכו'". מכיון שהצרעת באה על דיבור לשון הרע הנובע מגאוה, עני שפל לא יכשל בזה וממילא לא יצטרע ולא יגיע להבאת קרבן. הואיל והגיע לכך כנראה שמתנהג כעשיר וגאה ולכן ראוי לחייבו לפחות בכבש אחד כעשיר. הרב חיים קניבסקי זצ"ל מסביר שהמצורע צריך להביא גם את האזוב, הקטן יחסית, וגם שני תולעת המזערית, כי בתיקון המידות, צריך להגיע לקצה הקיצוני של השיפלות. לעומת הארז המתנשא יש להביא את התולעת הקטנטנה ואח"כ להגיע לדרך האמצע לאזוב השפל. יש מסבירים שהתולעת המייצרת בפיה משי יקר מלמדת שצריך להשתמש בפיו לדיבורים טובים.

השבת, שבת הגדול, רבני הקהילות דורשים ומכינים את הציבור הכנה רוחנית לקראת הפסח. הרב'ה ר' דב בעריש מביאלה זצ"ל אמר פעם בדרשתו שהוא נשאל בערב פסח על הכשרת כלים שונים ועוד שאלות רבות, אך התרעם על כך שאף אחד לא שואל איך אפשר להניח את הכזית של המצה הטהורה בפה שנטמא כל השנה בדיבורים אסורים. המצה נקראת לחם עוני – שמשמעותו לחמו של העני, וכן שעונים עליה דברים הרבה (פסחים לו). המצה שאינה תופחת ומסמלת ענווה המתאימה לעני, מאפשרת להרבות דיבורים כשרים כיאה לחג הפסח "פה – סח".

בסדרים שנערכים בצה"ל תמיד פתחו בביאור השם "כרפס" שבאכילתו פותחים את ליל הסדר, על פי ראשי התיבות – "כלל ראשון פה סגור". כלל זה נכון ביחס לדיבורים אסורים, אך ביחס לחובת ההגדה יש לקיים "את פתח לו" ולמלא פינו בדברי תורה, בהלל והודאה. בע"ה נזכה בכוח הדיבור לברוא עולמות, לדבר דברים טובים ומחזקים, להלל ולהודות לה' על הטוב הגדול.

פסח כשר ושמח לכם ולכל בני ביתכם

שבת שלום ומבורך

שושנה נגר